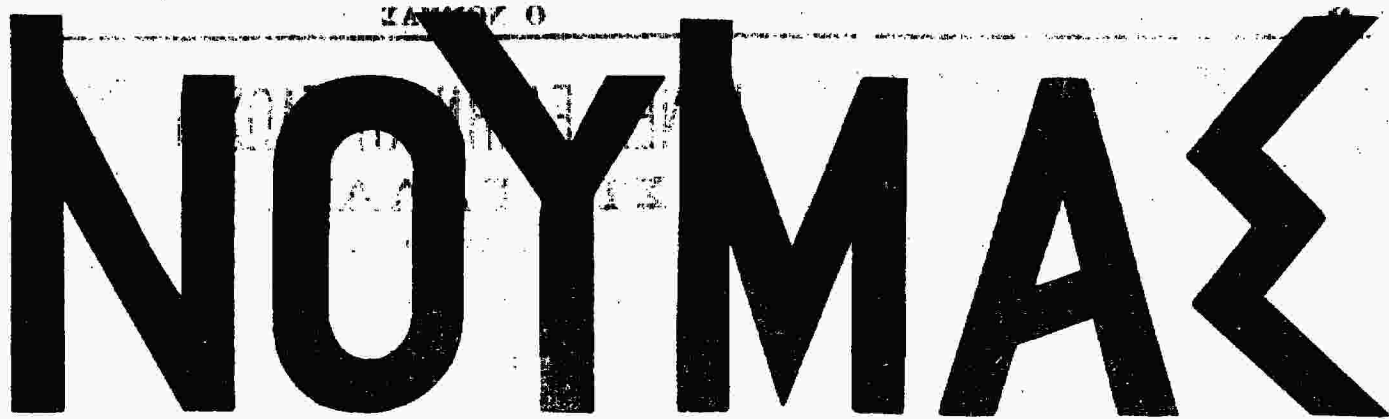

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Α.Γ.ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 4 τοῦ Ἀπριλίου 1904

ΓΡΑΦΕΙΑ : Όδός Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 90

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ

X

TO ΔΕΝΤΡΟ

Σπέντσες

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

Ο ΤΡΑΒΙΛΙΑΤΑΣ

Και τί πειράζει, ήθελα νά ξέρω, του Ντε-

Μέσα στους Κορβούς, ο Θεοτόκης έφερε το Μοντεκάρλο που ίσως θα καταστήσει τον τόπο εκεί ως είδος κοσμοπολιτικό καταγώγιο. Και το ξέρει αυτό ο Θεοτόκης. Γιατί το έκανε; Για το καλό του τόπου; Όχι. Το έκανε γιατί αλλιώς δε μπορούσε να γίνει βουλευτής. Λοιπόν για το πάπλωμα. Για το πάπλωμα κι' ο Ντεληγιάννης την κωλυσιεργία. Διαφορά δεν υπάρχει.

Καὶ τώρα ἂς ποῦμε δυὸ λόγια γιὰ τοὺς πα-
μένους, μεταθεμένους κ.τ.λ. ὑπαλλήλους. Δὲν
καταλαβαίνω ἓνα πρᾶμα. Πῶς τὸ σηκώνουνε
νὰ τοὺς ἀδικεῖ ἓνας σαχλο-Στάης ἡ Θεοτόκης
ἡ θπιοσ ἄλλος; Νόμος ἡ ὄχι, δὲν ἔχει δικαίω-
μα κανεὶς ὑπουργὸς νὰ τοὺς πάψει δίχως λόγο,
μῆτε νὰ τοὺς μεταθέσει χωρὶς τὴ θέλησή τους.
Πουθενὰ δὲ γίνεται, ἐξὸν στὴν Ἰσπανία, ὅπου
ὑπάρχει ἀναρχία ὅπως στὴν Ἑλλάδα. Πῶς ὡς
τώρα δὲν εἶχε κανεὶς τοὺς τὸ θάρρος νὰ πάρει
ἓνα ρόπαλο, καὶ κρατῶντας τὸ πίσω του νὰ
πάει στὸν ὑπουργὸ καὶ νὰ τὸν ἀρωτήσῃ «Δὲ
μοῦ λές, μεγάλε πατριώτη Στάη, γιατί μὲ
πάθεις;» «Ἔτσι θέλω,» θὰ πεῖ ὁ θρασυδείλος
Στάης. «Ἄν ἔτσι θέλεις, ἔτσι θέλω κι' ἐγώ,»
νὰ πεῖ ὁ ὑπάλληλος, καὶ κατεβάζοντας τὸ ρό-
παλο νὰ τοῦ κάνει τὴν κολοκύθα του ὡς εἶδος
κολοκυθόπητα. Θὰ εἶναι λιγώτερο ἀπ' ὅτι ἔκα-
νε ὁ Στάης. Γιατί τὸ νὰ παίρνεις τὴ δουλιὰ
ἀνθρώπου ἀδίκᾳ, εἶναι δολοφονία. Μιὰ δυὸ φο-
ρὲς νὰ γίνῃ ἀφ'τοῦ ποῦ λέω, διορθώθηκε τὸ Ρω-
μέικο γιατί οἱ Ὑπουργοὶ ἔχουν ἀδυναμία γιὰ τὸ
παγύδεμά τους.

Κ. ΤΕΦΑΡΙΚΗΣ

ΑΠ' ΤΑ ΒΟΥΝΑ ΤΗΣ ΜΑΝΗΣ

ΜΑΚΡΙΑ

Ἐκεῖ στὰ ὠραῖα ~~καταμάκρια~~ ποταμάκια, στὶς κρύες βρυσοῦ-
λες, στὰ δροσερά λειβάδια, στοὺς καταπράσινους κά-
μπους, στὰ ὄμορφα λαγκάδια, ποῦ μὲ τὸν πατέρα
μον πέρανοῦσα, σὰν τὸν καλοῦσε στὰ χωριά ἡ περσεΐα.
Ἐκεῖ στὰ παραδείσια κάλλη τῆς ἐρμιᾶς, Σένα, μονάχα
Σένα συλλογώμουν καὶ σ' ἔπλαθα ὁμορφώτερο! Καὶ

μ' έναν πόθο, μεγάλα, με μια μυστική ιδέα, να σε γνωρίσω....

Πέρασαν χρόνια και χρόνια!

Μεγάλα και μαζί μου μεγάλα κι' η αγάπη που είχα για σένα, και νάμαι τώρα έχουμαι στην άγκαλιά σου δίος κρυφή χαρά και λαχτάρα, γεμάτος αγάπη και συγκίνηση.

Γύρω στο λιμάνι λάμπουν τα φάτα κι' η ασημένια θάλασσα λαμποκοπά. 'Ανυπόμονο το βαπόρι στέκει στον δέμο, βιάζεται να γλυσιτρήσει στα νερά της Μεσογείας.

Οι νάρτες λένουν τους κάβους και σηκώνουν την άγκυρα.

'Απικν... σαλπάρουμε.

Γέρει... 'Αργά... 'Ημιαχώς... 'Ολοταχώς... Φέβγουμε.

Τό φεγγάρι φέγγει σαν ημέρα κι' η θάλασσα η σονη ξαπλώνεται μπροστά μας. 'Αφίνουμε πίσω τα βουνά της 'Αθήνας· τ' 'Αη-Γιώργη τα καντήλια ψηλά τρεμολάμπουν, σαν ουράνια άστρα κι' ο Παρθενώνας στο διάλαγμα σιγοσβύνει και χάνεται.

ΣΤΟ ΒΟΥΤΥΔΟ

Γλυκές μέρες, πανέμορφη ζωή!

Λογικά· αγάπης άντηχούν στ' αφτιά μου, με περιτριγυρίζουν καρδιές συγγενικές, άθως... δικές μου· νοιώθω αγαπημένα γεροντικά χειλάκια στα μάγουλά μου, σά γονικό χάιδμα· χερσίν' δδύναι με τρεμούλα με σφίγγουν και χτυπά η καρδιά μου από συγκίνηση και πλημμυρούν τα μάτια μου από δάκρυα έβγνωμοσύνης.

Οι γερούλες στη ρούγα με καμαρόνουν· θαρρούν πως βλέπουν τον πατέρα μου που λείπει από χρόνια, από μικρό παιδάκι.

Οι νιές πάλε τσιροπαλές με βλέπουν, δειλά μου δίνουν το χέρι, με συντροφεύουν στον περίπατο, οι γά σιγά στις άπλές μου κουβέντες· ξεθαρρέβουν και χαρούμενες τρέχουν ποιά να μου πρωτοκόψη τα καλύτερα λουλούδια και βασιλικά.

Οι γέροι μου λέν παλιές ιστορίες κι' όμορφα παραμυθάκια· μου ξιστορούν μάχες και πολέμους.

Οι νιοί-τι καλά παιδιά-πάντα στέκουν στο πλευρό μου, ακούραστοι μ' ακολουθούνε στους άτέλειωτους δρόμους μου· μαζί γυρίζουμε τα χωριά μαζί ανεβαίνουμε τ' άψηλότερα βουνά και μαζί κατεβαίνουμε στον Καραβοστάση.

Τό σπιτάκι μας είνε στο γκρεμό κι' από κάτω ακή η θάλασσα.

'Από τό παραθύρι μου, διαν γυρνά στο σπίτι, καμαρόνω τα πανύψηλα βουνά μας, τό μικρό και χαριτωμένο μας κάμπο και τη θάλασσά μας κι' άναστένουμε.

Βουνά, κάμπος, θάλασσα.

'Ολα όμορφα, δλ' άγνά σαν άγνή την 'Ιδέα

ΜΑΡΚΟΣ ΓΕΡΑΝΗΣ

ΦΤΗΝΑ ΒΙΒΛΙΑ

Στο γραφείο του «Νομά» και στα κιόσκι ατλής 'Ομονοίας, και του 'Υπουργείου των Οικονομικών πουλιούνται τ'ακόλουθα βιβλία, ΜΙΑ ΔΡΑΧΜΗ τ' ένα — κ' ένα φρζ. για τ'ό 'Εξωτερικό:

Τού ΨΥΧΑΡΗ: «Τό ντερο του Γιαννίρη» και τό «Ταξίδι μου». —Τού ΠΑΛΛΗ: «'Ηλιος και Φεγγάρι». —Τού ΕΦΤΑΛΙΩΤΗ: «'Η Μαζώχτρα (διήγημα) και ο Βουρκόλακας (δράμα)». —Τού ΦΩΤΙΑΔΗ: «Τό γλωσσικό ζήτημα και η εκπαιδευτική μας αναγέννησις». —Τού ΦΙΛΗΝΤΑ: «Γραμματική της Ρωμείκης γλώσσας». Από τούς θρύλους των αίωνων (ποίηματα).

Οι άγοραστές των έπαρχιών πληρώνουν 30 λεπτά ταχυδρομικά για κάθε βιβλίο.

Οι άγοραστές του έξωτερικού δέν πληρώνουν ταχυδρομικά.

Η ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤΗ ΓΑΛΛΙΑ

ΣΤΟ ΠΕΡΑΣΜΕΝΟ ΑΙΩΝΑ·

(Συνείχεια από τό περασμένο φύλλο.)

Τά βυζαντινά γράμματα, Κύριοι, στη Γαλλία, έξον από μερικά τριμοσύσματα στη σπουδή τους, πολύ τ' άγαπούν και τ' άφροντίζουν. Γύρω στην έδρα τούτη, καθώς θά τό δούμε άργότερα με τό Miller, καθώς τό βλέπουμε τώρα με τό Hase, συγκινητώθηκαν, για κάποιο καιρό τ'ά γράμματα τούτα. Ένας βυζαντινιστής με τ'όνομα, άρχαιολόγος, επιγραφολόγος, ιστορικός και συγγραφέας, δ κ. Ch. Diehl χάρει· ένα πίνακα για τ'ά βυζαντινά γράμματα στη Γαλλία, από την άρχή τους, που δέ θά του έλειπε τίποτε, άνίως δέν ξεχνούσε, αυτός που τόν έκαμε, να βάλη καιτόν έαυτό του μέσα εκεί. Έδώ οι σπουδές της νέας έλληνικής γλώσσας έννοημένες όσο παίρνει π'ό πλατιά, συγγενεύουν στενότερα με τις βυζαντινές σπουδές· που τις συμπληρώνει η γλωσσολογία, η ιστορία της λογοτεχνίας, ακόμα και η ιστορία της γλώσσας. 'Ο Hase, στην έκδοση του Λέοντος Διακόνου, ως και του «Θησαυρού» αν δέν έκανε σωστά σωστά ιστορική γραμματική όμως έκανε βοηθημένος από την αξιοθαύμαστη πολυγλωσσία του, την ιστορία που είχαν οι λέξεις και τό νόημά τους μέσα στα έλληνικά όλων των εποχών. Και η δουλειά αυτή είναι ολότελα της δικαιοδοσίας της δικής μας. Στη Σχολή των 'Ανώτερων σπουδών δέ μας φτάνει μόνο ν' άποκατασταίνουμε, με την άνάλυση των τύπων και π'ό πολύ βοηθημένη από τη νέα έλληνική, τ'ά δεινά λέξη, κακά διαβασμένη ή κακή ξηγημένη μέσα στα βυζαντινά κείμενα· και με χαρά καταγιγνώμαστε στο ξεκαθίσμα, κάθε φορά που τό μπορούμε, από τη νέα χρήση οδηγημένοι του δεινά τύπου ή της δεινά σημασίας μέσ' από τόν π'ό κλασσικό έλληνισμό. Έδώ πρέπει να προστρέχουμε στού είδους αυτού τις εξήγησεις με π'ό πολλή προσοχή. Φτάνει αυτές να μένουν π'ό πίσω και μοναχά να μας διαφωτάνε την έργασία μας.

Οι μαθητάδες της νεοελληνικής στη Σχολή των 'Ανώτερων Σπουδών δέν είναι τυχεροί σαν έσας. Φαντάζονται πως ξέρουνε μαζί. τ'ά άρχαία και τ'ά νέα έλληνικά και πως δέν τους χρειάζεται πιά να μάθουν παρα όσα γίνανε στο άναμεταξύ. Και τούτο είναι τό σημαντικό ξεχώρισμα της μιας διδασκαλίας από την άλλη. Δέν έχετε να καταγίνετε παρα με τ'ά νέα έλληνικά. Θά σας λυτρώσω από τό Λέοντα Διακόνο, όσο κι' αν τ'ά σκανταλίσω τ'ά σικά του Hase. Μολοντί βέβαιος είμαι πως θά χαμογελούσε με καλοσύνη στα λόγια μου ο Hase. Γιατί στάθηκε πάντα εύγενικός και περιποιητικός. Θά τ'όναγαπούσατε. Κάθε φορά που ζέταζε, πρόσθετε, ύστερ' από την άπόκριση. —Κύριε, χαίρομαι πολύ με όσα μου λέτε. Έχετε πολύ δικιο. —Κ' έπειτα με εύγένεια που δέν παίρνει άλλο, έδειχνε στο μαθητή που ζέταζε πως είχε π'ή ίσα ίσα τ'ά αντίθετα απ' όσα έπρεπε να π'ή.

Δέ θάδρισκ' άμνη, αν άφινά λεύτερο τόν έαυτό μου να μιλή για τόν χαριτωμένο αυτό καθηγητή που τ'ά λόγια του πολλοί ακόμη τ'ά θυμούνται. Βίβλια πως δέ θά είτανε για πρωτάρχιους ή διδασκαλίας του· μελίστα θά ξεκινούσε από την ύπόθεση, καθώς σας έλεγα τώρα πως κ' έμεις τό κάνουμε στη Σχολή των 'Ανώτερων Σπουδών—πως οι μαθητές της Σχολής παίζανε στα δάχτυλα τις κλασσικές γλώσσες· γιατί δέν είτανε στα βιβλία του μονάχα έλληνιστής· όμοια είτανε και στα μαθήματά του, ακόμα και στα π'ό συνηθισμένα της

Τό πρώτο μάθημα του Ψυχάρη στη Σχολή των 'Ανατολικών γλωσσών.

ζωής του. Μία μέρα στο δρόμο τόν άναποδεγύρισε μια άμαξα ζαμένη σ'έ δυό άλογα. Μόλις τόν άνασηκώσανε καταχτυπημένο, κ' έκραξε:—'Η συνωρίς αυτή λίγο έλειψε να με φέρη στα βασίλεια του Πλούτωνος.—'Ο κ. Παύλος Meyer μου διηγήθηκε πως στο τελευταίο του μάθημα στη Σχολή ο Hase, τελειώνοντας, μίλησ' έτσι προς τούς άκροατές του:—Κύριοι, σας άποχαίρειτ'ό· δέ θά με ξεναδήτε· νοιώθω τό δάγκωμα του Κερβέρου. 'Υστερ' από ένα μήνα π'όθαινε με τό θάνατο του σορού.

Γεμάτη είταν η μνήμη από τ' άρχαία· ίσως γιατί τ'ά νιάτα του τ'ά πέρασε στην εποχή που άνθιζε ο φιλελληνισμός. Τόν καιρό εκείνο άγαπούσανε τις κνημίδες και τις χλαμύδες, κάθε τι άρχαίο, και κάποτε κι αυτά τ'ά τιποτένια.

Μη τόν κατηγορούμε τόν φιλελληνισμό. Έκαμε τ'ήν 'Ελλάδα. 'Ισως έπρεπε αυτού να σταθή· ίσως θάπρεπε νάφήση τ'ήν 'Ελλάδα μόνη της να ξεναγήνη. 'Η ύπερβολή του φιλελληνισμού έφερε από τη μια μεριά τ'ήν άντίδραση που δέ μπορούσε παρα νάρθη· κι' από τ'ήν άλλη τ'ή μεριά τ'ήν ύπνωτιση τ'ήν 'Ελλάδα μέσα σ'έ μια χαύνη μίμηση του περσμένου, και μαζί τ'ήν άδυνατίση για τ'ή δημιουργία του μελλόμενου. Και γι' αυτό (βλέποντας από τ'ήν ξεχωριστή του όψη τό ζήτημα που είν' ο λόγος μου σήμερα) φαίνεται πως ο φιλελληνισμός δέν ώφέλησε και πολύ για τό σπούδασμα της νέας έλληνικής στη Γαλλία. Βέβαια πως άνάμεσα σ'έως φιλελληνες εκείνοι που ταξιδεύανε, εκείνοι που μαζώνανε επί τόπου υλικό και τό δημοσίευαν, ξέραν κάπως από νέα έλληνικά. Μά τέτοια γνώση σημάδια δέ βρίσκει κανείς μήτε στη φιλολογία, μήτε στη λογοτεχνία, παρα μόνο στην επικρατούσα ενός τραγουδιού από τ'ά Άνατολικά του Hugo μερικούς στίχους του II. Σούτσου, ποιητή λησμονημένου και στην ίδια τ'ήν 'Ελλάδα. Έκείνο που μένει π'ό πάντων της εποχής αυτής, χωρίς να λογαριάσουμε τ'ών περιηγητών τις ιστορίες και τ'ά καθυπό ιστορικά έργα, —και είναι πολύ εκείνο που μένει, καθώς ξέρετε, —είναι τ'ά «Δημοτικά τραγούδια» του Fauriel (1824), και στο τέλος της συλλογής αυτής κάτι που συγκινητικά δείχνει με τί τρόπο τ'άννοιωθαν τ'ήν εποχή εκείνη τ'ά νέα έλληνικά· μια μετάφραση του ώραιου ύμνου του Σολωμού στη Λευτεριά καμωμένη από τό Στανίσλαο Sulien, καθηγητή της κινέζικης στο Γαλλικό Κολλέγιο.

Δυό λόγια ακόμα για τό Fauriel. Τέτοιο όνομα ενός μεγάλου σαν αυτόν, έρευνητής δέν τό βρίσκει κανείς χωρίς να του πληρώση τό φόρο του θαυμασμού. 'Ομως μη πιστεύετε πως γίνονταν έτσι πάντα. 'Ισα ίσα, από τ'ήν άφραγή του τυπωμού των «Δημοτικών τραγουδιών» της νέας 'Ελλάδος· διαβάζουμε μια περιέργη σκέψη μέσα σ'ένα άρθρο, λίγο γνωστό του Ozanam μεγάλου φιλελληνα κ' εκείνου. «Με του βιβλίου αυτού τό τυπωμα δυό δίκια δόθηκαν· τό ένα σ'ένα λαό τυραγνισμένο, τό άλλο σ'έ μια παραγνωρισμένη πόλιν». 'Ός τότε οι γραμματισμένοι 'Ελληνες, από τ'ά σκολιά της 'Αγγλίας και της 'Ιταλίας βγαλμένοι, δέ ύελαν μήτε λέξη ν' άκούνε για τ'ά δημοτικά τραγούδια τους· φανταζόνταν πως τούς έξευτελίζανε κείνα σαν τούς κουρσάρους τους και σαν τούς κλέφταις τους. Είτανε τολμηρό να βάλη κανείς τό χέρι στα καταπρονεμένα εκείνα πράματα, να τούς ξεσκεπάση τ'ήν όμορφιά, τ'ή δύναμη και τ'ή ζωή που κρύβανε, φανέρωμα ενός νοού που η σκλαβιά δέν τόν είχε πνίξει, και να ξυπνήση για κείνα τό θαυμασμό μιας Εύρώπης.—'Ισα ίσα, ό,τι σήμερα πολεμάνε να κάμουνε για τ'ή νέα έλληνική γλώσσα. Γιατί τό ήμε τό διαμάντι αυτό σ'έ να τό νει στραβοκοιτάζαν τό Fauriel και στην ίδια τ'ήν 'Ελλάδα. Τέτοια τόχνη τ'ήν έχουν οι σπουδές μας· αν πρώτος ο Fauriel παραπονέθηκε για λάτεις πρόληψεις, πιστεύω πως δέν είναι κι ο τελευταίος.